



Αρχεία οικογένειας Βοβολίνης

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ

Κωδικός:
GR IATE A7

Χρονολογίες:
1826-2021, κυρίως 1920-1995

Μέγεθος:
50 τρέχοντα μέτρα
1.896 φάκελοι και βιβλία
περίπου 500 φωτογραφίες και
οπτικοακουστικές εγγραφές

Πρόσκτηση:
Δωρεά της Αλεξάνδρας Κ. Βοβολίνης

ΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ

- ▶ Βοβολίνης, Κωνσταντίνος Α. (1913-1970)
- ▶ Βοβολίνης, Σπύρος Α. (1910-1995)
- ▶ Βοβολίνη, Αλεξάνδρα Κ.
- ▶ Εφημερίδα *Ελληνικόν Αίμα* (1942-1948)
- ▶ Εκδόσεις Εθνικών Αγώνων Α.Ε. (1948)
- ▶ Περιοδικό *Βιομηχανική Επιθεώρησης* (1934-1990)



Βιογραφικό σημείωμα:
Βοβολίνης, Κωνσταντίνος Α.
(1913-1970)

Ο Κωνσταντίνος Βοβολίνης γεννήθηκε στην Αθήνα στις 5 Ιανουαρίου 1913. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Παράλληλα με τις σπουδές του ξεκίνησε και τη σταδιοδρομία του ως συντάκτης και συνεργάτης των εφημερίδων *Χρόνος* του Πειραιά, *Νέον Κράτος*, *Ελεύθερος Άνθρωπος*, *Νέον Φως* και των περιοδικών *Εργασία* και *Βιομηχανική Επιθεώρησης*.

Εκτός από τη ενασχόλησή του με τη δημοσιογραφία, μετείχε ενεργά και στην πολιτική σκηνή της χώρας. Το 1938 ανέλαβε καθήκοντα Γενικού Γραμματέα του Δήμου Πειραιώς, θέση από την οποία παύθηκε το 1941 από την κατοχική κυβέρνηση, λόγω της ανυπακοής του προς το καθεστώς. Με την κήρυξη του πολέμου παρουσιάστηκε στον στρατό, όπου και υπηρέτησε έως τον Απρίλιο του 1941, φθάνοντας στον βαθμό του υποδεκανέα.

Κατά την περίοδο της Κατοχής πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Τον Μάιο του 1941, μαζί με τους δημοσιογράφους Λάζαρο Γπνιάτογλου και Ιωάννη Μήλιο, ίδρυσαν την αντιστασιακή οργάνωση «Ελληνικόν Αίμα», η οποία τέθηκε υπό την πνευματική ηγεσία του τότε Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Χρυσάνθου. Από τον Ιούνιο του 1942 οι τρεις δημοσιογράφοι εξέδωσαν και διύθυναν την ομώνυμη κατοχική εφημερίδα.

Εξελέγη βουλευτής Πειραιώς και Νήσων το 1952, με το κόμμα του Αλέξανδρου Παπάγου «Ελληνικός Συναγερμός», και εκ νέου το 1961, με το «Κόμμα των Προοδευτικών» του Σπυρίδωνος Μαρκεζίνη. Διετέλεσε γενικός γραμματέας της Βουλής των Ελλήνων την περίοδο 1952-1953 και υφυπουργός Προεδρίας της Κυβερνήσεως κατά τα έτη 1968-1970.

Υπήρξε μέλος και ειδικός γραμματέας του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός», σύμβουλος και κοσμήτωρ του Ελληνικού Συνδέσμου Ηνωμένων Εθνών, μέλος της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (ΕΣΗΕΑ), της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας Ελλάδος, της Αθηναικής Λέσχης και πλείστον ακόμη συλλόγων.

Παράλληλα, ανέπτυξε πλούσια συγγραφική δραστηριότητα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα βιβλία του *Μυστικές εκδόσεις* (Αθήνα 1945), *Το Χρονικόν του Παρνασσού* (Αθήνα 1951), που απέσπασε την εύφημο μνεία της Ακαδημίας Αθηνών, και *Η Εκκλησία εις τον αγώνα της Ελευθερίας* (Αθήνα 1952), που τιμήθηκε με έπαινο από το ανωτέρω ίδρυμα.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1950 ο Κ. Βοβολίνης ξεκίνησε τη συγκέντρωση υλικού με σκοπό τη συγγραφή βιογραφιών για προσωπικότητες που διακρίθηκαν για τη συμβολή τους στη δημόσια ζωή και την οικονομική και κοινωνική πρόοδο της Ελλάδας, αρχίζοντας από τη βιογραφία του Ιωάννη Καποδίστρια. Το 1958, σε συνεργασία με τον αδελφό του Σπύρο, εκδότη και διευθυντή του περιοδικού *Βιομηχανική Επιθεώρησης*, ανέλαβε το εγχείρημα συγκρότησης και έκδοσης του *Μεγάλου Ελληνικού Βιογραφικού Λεξικού* (1958-1962), έργο για το οποίο τιμήθηκαν με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών το 1964.

Για τη συνολική προσφορά και το έργο του ο Κ. Βοβολίνης τιμήθηκε, μεταξύ άλλων, με τον Χρυσό Σταυρό του Τάγματος



Αρχεία οικογένειας Βοβολίνη

του Φοίνικος, τον Πολεμικό Σταυρό, το Μετάλλιο της Εθνικής Αντιστάσεως 1941-1945, τον Χρυσό Σταυρό του Αγίου Μάρκου Β΄ και Γ΄ Τάξεως, το Χρυσό Μετάλλιο της Ιεράς Πόλεως του Μεσολογγίου, το Μετάλλιο Ολοκαυτώματος Χρήστου Καψάλη και το Μετάλλιο του Ελληνοϊταλικού Πολέμου 1940-1941. Απεβίωσε στις 10 Μαρτίου 1970.



Βιογραφικό σημείωμα:
Βοβολίνης, Σπύρος Α.
(1910-1995)

Ο Σπύρος Βοβολίνης γεννήθηκε στην Αθήνα στις 16 Φεβρουαρίου 1910. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και από νεαρή ηλικία αφοσιώθηκε στη δημοσιογραφία. Εργάστηκε αρχικά ως δημόσιος υπάλληλος και παράλληλα ως συντάκτης/συεργάτης σε εφημερίδες και περιοδικά της εποχής.

Το 1934 ίδρυσε το μηνιαίο οικονομικό περιοδικό *Βιομηχανική Επιθεώρησης*. Έλαβε μέρος στον Ελληνοϊταλικό Πόλεμο (1940-1941) και αργότερα στην Αντίσταση, ενώ υπήρξε και συνδιευθυντής της παράνομης κατοχικής εφημερίδας *Ελληνικόν Αίμα*.

Από το 1958 έως το 1962, σε συνεργασία με τον αδελφό του Κωνσταντίνο, εξέδωσαν το *Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν*, έργο για το οποίο τιμήθηκαν με το Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών το 1964.

Το 1962 απέκτησε το αποκλειστικό δικαίωμα αναδημοσίευσης άρθρων των *The Financial Times* του Λονδίνου και

συνεργάστηκε με τους εκδότες της εγκυκλοπαίδειας *Πάπυρος Larousse Britannica* και της *Οικονομικής και Λογιστικής Εγκυκλοπαίδειας*.

Διετέλεσε πρόεδρος της Ένωσης Ιδιοκτητών Περιοδικού Τύπου, της Ένωσης Διευθυντών Ελληνικού Τύπου, αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Διεθνούς Ομοσπονδίας Περιοδικού Τύπου στο Παρίσι, αντιπρόεδρος του Ταμείου Ασφάλισης Ιδιοκτητών Συντακτών και Υπαλλήλων Τύπου, πρόεδρος του Σώματος Ελλήνων Αλκίμων, καθώς και σύμβουλος σε οργανισμούς και εταιρείες.

Υπήρξε μέλος της Πανελληνίου Φιλελευθέρας Νεολαίας Ελλάδος, του Συνεταιρισμού Αμύνης Καταναλωτών Αθηνών, της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας, του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός», της Αθηνναϊκής Λέσχης, του Ροταριανού Ομίλου Αθηνών, του Διοικητικού Συμβουλίου της Πανελληνίας Επιτροπής Απελευθέρωσης της Κύπρου και πολλών άλλων ακόμη συλλόγων.

Για την προσφορά του στον εκδοτικό χώρο τιμήθηκε στον εορτασμό της επετείου 25 χρόνων από την πρώτη κυκλοφορία της *Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως* με τον Έπαινο της Ακαδημίας Αθηνών.

Τιμήθηκε με το Μετάλλιο Εξαιρέτων Πράξεων, μετά ξιφών, τον Χρυσό Σταυρό του Βασιλικού Τάγματος του Γεωργίου Α΄, το Μετάλλιο του Ελληνοϊταλικού Πολέμου και του Ελληνογερμανικού Πολέμου, το Μετάλλιο της Εθνικής Αντίστασης, το Χρυσό Μετάλλιο Δημιουργικής Δράσης, το Χρυσό Μετάλλιο της Μητρος των Εκκλησιών, τον Τίμιο Σταυρό του Αποστόλου και Ευαγγελιστή Μάρκου Α΄ Τάξεως, τον Χρυσό Σταυρό Χιλιετηρίδος Αγίου Όρους, το Χρυσό Μετάλλιο της Ιεράς Πόλεως του Μεσολογγίου και τον Χρυσό Σταυρό του Τάγματος των Ιπποτών του Αγίου Διονυσίου.

Απεβίωσε στις 24 Νοεμβρίου 1995.



Βιογραφικό σημείωμα:
Βοβολίνη, Αλεξάνδρα Κ.

Η Αλεξάνδρα Κ. Βοβολίνη σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και, σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ναυτιλιακά στο University College του Λονδίνου. Άσκησε τη δικηγορία από το 1976 μέχρι το 1992, ενώ παράλληλα αρθρογραφούσε στο περιοδικό *Βιομηχανική Επιθεώρησης* του ιδρυτή της Σπύρου Βοβολίνη.

Το 1990 ανέλαβε την ιδιοκτησία και διεύθυνση του περιοδικού *Βιομηχανική Επιθεώρησης*, διάδοχο της *Βιομηχανικής Επιθεωρήσεως*. Το 1996 ίδρυσε τις Εκδόσεις Κέρκυρα Α.Ε. εκδίδοντας το περιοδικό, το οποίο μετονομάστηκε διαδοχικά σε *Βιομηχανική Οικονομική Επιθεώρηση* (1997-1998) και σε *Οικονομική Βιομηχανική Επιθεώρηση* (1998-2003). Στο μεταξύ, το 1991 ξεκίνησε η κυκλοφορία τριμηνιαίας έκδοσης στα αγγλικά με την επωνυμία *Industrial Review Special Survey Series*, η οποία το 1998 μετονομάστηκε σε *Business File*. Τον Δεκέμβριο 2022 ανεστάλη η κυκλοφορία της. Τον ίδιο μήνα η ιδιοκτησία της *Οικονομικής Επιθεωρήσεως*, του *Business File* και του site *economia.gr* μεταβιβάστηκε σε νέα ιδιοκτησία, την *Economia Media S.A.*

Κατά τη δεκαετία του 2000 η δραστηριότητα της εταιρείας είχε επεκταθεί στην έκδοση συγγραμμάτων οικονομικής και επιχειρηματικής θεματολογίας, καθώς και στην ίδρυση φυσικού και ηλεκτρονικού βιβλιοπωλείου με την ονομασία "Οικονομική Bookstore". Το φυσικό



Αρχεία οικογένειας Βοβολίνη

βιβλιοπωλείο σταμάτησε να λειτουργεί το 2006.

Παράλληλα, το 1997, είχε συγκροτήσει ειδικό φορέα διατήρησης αρχείων με την επωνυμία «Αρχείο Βοβολίνη», αξιοποιώντας το οικογενειακό αρχείο σε εκδόσεις, εκθέσεις και ερευνητικά προγράμματα. Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιήθηκαν έργα κατά τα οποία συγκεντρώθηκαν προσωπικά αρχεία και προφορικές μαρτυρίες επιφανών προσωπικοτήτων, καθώς και οπτικοακουστικές καταγραφές βιομηχανικών επιχειρήσεων.

Το 2021 ίδρυσε την Εταιρεία Πολιτικών και Οικονομικών Μελετών Βοβολίνη, με σκοπό την προαγωγή της έρευνας και την έκδοση συγγραμμάτων στους τομείς της πολιτικής, οικονομικής και επιχειρηματικής ιστορίας, συμβάλλοντας στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και αναδεικνύοντας άγνωστες πτυχές της μέσα από αρχειακό υλικό της οικογένειας Βοβολίνη.

Σήμερα διευθύνει τις Εκδόσεις Κέρκυρα-Economia Publishing και το ηλεκτρονικό κατάστημα ekdoseiskerkyra.gr.

Διοικητική ιστορία: **Εφημερίδα *Ελληνικών Αίμα*** (1942-1948)

Από τους πρώτους μήνες της Γερμανικής Κατοχής, τον Μάιο του 1941, οι δημοσιογράφοι Κωνσταντίνος Βοβολίνης, Λάζαρος Πνινιάτογλου και Ιωάννης Μήλιος ίδρυσαν την αντιστασιακή οργάνωση «Ελληνικών Αίμα», με σκοπό την τόνωση του εθνικού φρονήματος των Ελλήνων και την καταπολέμηση των εισβολέων (Γερμανών, Ιταλών και Βουλγάρων). Η οργάνωση εξέδιδε από την 1.6.1942 μέχρι τις 22.6.1948 την ομώνυμη και, για μεγάλο διάστημα, παράνομη εφημερίδα, στην οποία συνδιευθυντής υπήρξε και ο Σπύρος Βοβολίνης.

Οι ιδρυτές και δημοσιογράφοι της εφημερίδας, στην προσπάθειά τους να

καλύψουν την επικαιρότητα, ταξίδευαν στην ελληνική επικράτεια προσεγγίζοντας αντάρτικα σώματα και συλλέγοντας πληροφορίες από ταξιδιώτες ή θαμώνες σε καφενεία. Επιπλέον, η ύλη της εφημερίδας περιλάμβανε αναλύσεις και σχόλια για τις εξελίξεις εντός και εκτός Ελλάδας, αναφορές για τις πολεμικές συγκρούσεις στο εσωτερικό της χώρας αλλά και στο εξωτερικό, καταλόγους θυμάτων και δωσίλογων, ειδήσεις για τις κινήσεις των εχθρικών στρατευμάτων, κ.λπ.

Μεταπολεμικά, η εφημερίδα τάχθηκε υπέρ του «Νέου Κόμματος» που ιδρύθηκε από τον Σπυρίδωνα Μαρκεζίνη, ενώ η ύλη της εμπλουτίστηκε με ανταποκρίσεις από την περιφέρεια και το εξωτερικό, συνεντεύξεις, στήλες γνώμης και χρονογραφήματα. Μετά την Απελευθέρωση, πολλά ονόματα της δημοσιογραφίας και της πολιτικής και οικονομικής ζωής εμφανίστηκαν στις σελίδες της, όπως οι Μιχαήλ Πεσμαζόγλου, Κωνσταντίνος Τσαλδάρης, Κώστας Αθάνατος, Στράτης Μυριβήλης, Μ. Καραγάτσης και Πάνος Καττήφορνης.

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής, εκδόθηκαν επιπλέον 31 αυτοτελή φυλλάδια με τα στοιχεία Ε.Ε.Α. (Εκδόσεις «Ελληνικού Αίματος»).

Το 1948 συστήθηκε ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Εκδόσεις Εθνικών Αγώνων» (Ε.Ε.Α. Α.Ε.) με σκοπό την έκδοση εφημερίδων, περιοδικών και εν γένει εντύπων συνδεδεμένων με τους εθνικούς αγώνες της Ελλάδας. Μεταξύ αυτών συγκαταλέχθηκε και η ημερήσια πολιτική και ειδησεογραφική εφημερίδα *Ελληνικών Αίμα*.

Διοικητική ιστορία: **Περιοδικό *Βιομηχανική Επιθεώρηση*** (1934-1990)

Την περίοδο του Μεσοπολέμου εκδηλώθηκε έντονα η ανάγκη εκδοτικής δρα-

στηριότητας στον χώρο της οικονομικής πληροφόρησης. Ο Σπύρος Α. Βοβολίνης, αντιλαμβανόμενος αυτή την ανάγκη, προχώρησε στην έκδοση του περιοδικού *Βιομηχανική Επιθεώρησης*, τον Ιούλιο του 1934. Ο ίδιος υπήρξε ιδρυτής, ιδιοκτήτης και διευθυντής από το 1934 έως το 1990. Την περίοδο Δεκεμβρίου 1940-Ιουνίου 1941 χρέη διευθυντή ανέλαβε ο δημοσιογράφος Λάζαρος Πνινιάτογλου, λόγω επιστράτευσης του εκδότη, ενώ από το 1990 μέχρι το 2022 εκδότρια-διευθύντρια ήταν η Αλεξάνδρα Κ. Βοβολίνη.

Αρχικά, στόχος του περιοδικού ήταν η έρευνα και η μελέτη των συνθηκών υπό τις οποίες λειτουργούν οι βιομηχανικές δυνάμεις, η εξάπλωση βιομηχανικών και βιοτεχνικών προϊόντων και η υποστήριξη της ιδιωτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας. Αργότερα, η θεματολογία του περιοδικού εμπλουτίστηκε καλύπτοντας εν γένει την οικονομία. Το 1997 το περιοδικό μετονομάστηκε σε *Βιομηχανική Οικονομική Επιθεώρηση* από τις Εκδόσεις Κέρκυρα, το επόμενο έτος σε *Οικονομική Βιομηχανική Επιθεώρηση*, ενώ το 2004 άλλαξε εκ νέου ο τίτλος σε *Οικονομική Επιθεώρηση* από τον όμιλο economia. Από τον Ιανουάριο του 2023, το περιοδικό εκδίδεται από την Economia Media S.A. Παράλληλα, κατά το χρονικό διάστημα 1991-1998 κυκλοφόρησε τριμηνιαία έκδοση στα αγγλικά με τίτλο *Industrial Review Special Survey Series*, η οποία έπειτα μετονομάστηκε σε *Business File*, μέχρι τον Δεκέμβριο του 2022 οπότε ανεστάλη η κυκλοφορία της.

Πρόκειται για το μοναδικό οικονομικό περιοδικό που κυκλοφορεί αδιάλειπτα στην Ελλάδα από το 1934 και είναι μέλος της European Business Press (EBP). Η ύλη του περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, άρθρα από το βρετανικό περιοδικό *The Economist* (αποκλειστική συνεργασία



Αρχεία οικογένειας Βοβολίνη

από το 1976), συνεντεύξεις με διακεκριμένα πρόσωπα της επιχειρηματικής και ακαδημαϊκής κοινότητας, ρεπορτάζ και αφιερώματα για θέματα αιχμής στη ναυτιλία, τις τράπεζες, τον ενεργειακό κλάδο, την αγορά ακινήτων και την εκπαίδευση, τις σημαντικότερες εξελίξεις στον επιχειρηματικό κόσμο με έμφαση στην καινοτομία, στιγμιότυπα που ξεχώρισαν σε ημερίδες, συνέδρια και παρουσιάσεις νέων βιβλίων.

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ

Τα αρχεία περιλαμβάνουν τεκμήρια σχετικά με τη δραστηριότητα και τις εκδοτικές επιχειρήσεις των αδελφών Κωνσταντίνου και Σπύρου Α. Βοβολίνη. Επιπλέον, περιλαμβάνουν τεκμήρια σχετικά με τη διάσωση πηγών της πολιτικής, οικονομικής και βιομηχανικής ιστορίας που συγκέντρωσαν οι Εκδόσεις Κέρκυρα – Αρχείο Βοβολίνη.

Το αρχείο του Κωνσταντίνου Α. Βοβολίνη αποτελείται από 347 φακέλους και καλύπτει την περίοδο 1920-1973. Περιέχει έγγραφα από την επεξεργασία, την προώθηση, τις πωλήσεις και την κριτική του *Μεγάλου Ελληνικού Βιογραφικού Λεξικού*, φακέλους με το υλικό συγγραφής των ιστορικών του μελετών και τεκμήρια από την πολιτική του σταδιοδρομία στη Γενική Γραμματεία του Δήμου Πειραιά, στο «Νέον Κόμμα», στον «Ελληνικό Συναγερμό», στο «Κόμμα Προοδευτικών» και στο Υφυπουργείο Προεδρίας. Περιέχει επίσης προσωπικά έγγραφα, ημερολόγια, σημειώματα και αλληλογραφία, μαθητικά τετράδια, οικονομικά παραστατικά, τίτλους ιδιοκτησίας και φορολογικές δηλώσεις, φακέλους νομικών υποθέσεων, απονομές τιμητικών διακρίσεων και δημοσιεύματα Τύπου.

Το αρχείο του Σπύρου Α. Βοβολίνη

αποτελείται από 424 φακέλους και βιβλία και καλύπτει την περίοδο 1826-1995. Περιέχει τεκμήρια από το δημοσιογραφικό του έργο και από τις δράσεις του στις ενώσεις ιδιοκτητών και διευθυντών Τύπου (ΕΙΓΤΤ και ΕΔΕΤ), στην Πανελλήνια Φιλελευθέρη Νεολαία Ελλάδος, στον Συνεταιρισμό Αμύνης Καταναλωτών Αθηνών, στο Σώμα Ελλήνων Αλκίμων, στον Ροταριανό Όμιλο Αθηνών και σε άλλα σωματεία και συλλόγους. Περιέχει επίσης προσωπικά έγγραφα και αλληλογραφία, μαθητικά τετράδια, ημερολόγια, σημειωματάρια, φακέλους νομικών υποθέσεων και οικονομικά παραστατικά.

Το αρχείο της Αλεξάνδρας Κ. Βοβολίνη αποτελείται από 79 φακέλους και καλύπτει την περίοδο κυρίως από τη δεκαετία του 1980 μέχρι το έτος 2002. Περιέχει έργα που υλοποιήθηκαν κατά την εκτέλεση του προγράμματος συγκέντρωσης αρχείων, προφορικών μαρτυριών και οπτικοακουστικών καταγραφών των Εκδόσεων Κέρκυρα – Αρχείου Βοβολίνη για τη διάσωση και τη μελέτη πηγών της σύγχρονης οικονομικής και βιομηχανικής ιστορίας. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται το προσωπικό αρχείο του Γρηγόριου Βάρφη για την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, η μαρτυρία του Μιχαήλ Αναγνωστόπουλου για την ΑΕ Ελληνικού Πυριτιδοποιείου-Καλυκοποιείου (ΠΥΡΚΑΛ) και οι οπτικοακουστικές καταγραφές του βιομηχανικού συγκροτήματος της Ανώνυμης Ελληνικής Εταιρείας Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων στη Δραπετσώνα. Περιέχει επίσης αντίγραφα εγγράφων, δημοσιεύματα Τύπου, φωτογραφίες, απομαγνητοφωνήσεις συνεντεύξεων, ηχητικές και κινηματογραφικές καταγραφές.

Το αρχείο της εφημερίδας *Ελληνικόν Αίμα* αποτελείται από 417 φακέλους και βιβλία και καλύπτει την περίοδο 1941-1949. Περιέχει επίσημη αλληλογραφία

του διευθυντή της, αλληλογραφία με πράκτορες ημερήσιου Τύπου, ανταποκριτές και συντακτικό προσωπικό, μισθολόγια, βιβλιάρια αγοράς ενσήμων και ασφάλισης εργαζομένων, έγγραφα σχετικά με τις προμήθειες χάρτου, τις εκτυπώσεις, τις πωλήσεις, την προώθηση και τις διαφημίσεις φύλλων της εφημερίδας, λογιστικά βιβλία, εντάλματα πληρωμών και παραστατικά λογαριασμών. Στο σύνολο αυτό εντάχθηκαν επιπλέον το καταστατικό, τα πρακτικά συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και άλλα έγγραφα της εταιρείας Εκδόσεις Εθνικών Αγώνων Α.Ε. του έτους 1948.

Το αρχείο του περιοδικού *Βιομηχανική Επιθεώρησης* αποτελείται από 629 φακέλους και βιβλία και καλύπτει την περίοδο 1933-2013. Περιέχει την αλληλογραφία του διευθυντή του με φυσικά πρόσωπα, υπουργεία, βιομηχανικούς συνδέσμους, επιμελητήρια και τράπεζες· βιβλία μητρώου συνδρομητών, αλληλογραφία με ανταποκριτές και παραλήπτες του περιοδικού, τεκμήρια σχετικά με αποστολές και επιστροφές τευχών και με την παρακολούθηση ανείσπρακτων οφειλών συνδρομών· επαγγελματικά ημερολόγια και συλλογή εντύπων· τη νομοθεσία περί Τύπου και δημοσιογραφικού επαγγέλματος· φακέλους επετειακών εκδόσεων· δημοσιεύματα Τύπου που αφορούν τις εκδόσεις των αδελφών Βοβολίνη· θεματικούς φακέλους τεκμηρίωσης των δημοσιεύσεων· αρχειακό υλικό από τις τυπογραφικές εργασίες, φακέλους για τις μόνιμες στήλες, τις διαφημίσεις και τα αφιερώματα της *Βιομηχανικής Επιθεώρησης*, συλλογή τευχών, εξωφύλλων, ανατύπων και ειδικών εκδόσεων· αλληλογραφία με διαφημιστικά πρακτορεία, βιβλία καταχώρισης αξίας και εντολές καταχώρισης διαφημίσεων· οικονομικά και λογιστικά βιβλία και παραστατικά· φορολογικά έγγραφα και τη νομοθεσία για τη φορολογία και την ατέλεια



Αρχεία οικογένειας Βοβολίνη

δημοσιογραφικού χάρτου· συμφωνητικά για τα συγγραφικά δικαιώματα αναδημοσίευσης, καθώς και φακέλους σχετικούς με το προσωπικό και τους συνεργάτες του περιοδικού.

Στα αρχεία εντάχθηκαν οικογενειακά αναμνηστικά έγγραφα των ετών 1826-1929 που συνέλεξε ο Σπύρος Βοβολίνης, καθώς και μεταγενέστερο αρχειακό υλικό που αφορά επετειακές εκδόσεις και εκθέσεις για τη *Βιομηχανική Επιθεώρηση* (μέχρι το έτος 2013).

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Στα αρχεία της Οικογένειας Βοβολίνη περιλαμβάνονται πέντε αρχεία: του Κωνσταντίνου Α. Βοβολίνη, του Σπύρου Α. Βοβολίνη, της Αλεξάνδρας Κ. Βοβολίνη, της εφημερίδας *Ελληνικόν Αίμα* και του περιοδικού *Βιομηχανική Επιθεώρησης*. Οι φάκελοι κάθε αρχείου ταξινομήθηκαν σε αρχειακές σειρές και σε επιμέρους υποσειρές, θεματικά και χρονολογικά.

Το αρχείο Κωνσταντίνου Α. Βοβολίνη διαρθρώνεται σε επτά αρχειακές σειρές: 1. Προσωπικά, 2. Επαγγελματική δραστηριότητα, 3. *Μέγα Ελληνικόν Βιογραφικόν Λεξικόν*, 4. Ιστορικές μελέτες, 5. Πολιτική δραστηριότητα, 6. Άλλες δράσεις και 7. Δημοσιεύματα-Τύπος.

Το αρχείο Σπύρου Α. Βοβολίνη διαρθρώνεται σε τρεις αρχειακές σειρές: 1. Προσωπικά, 2. Επαγγελματική δραστηριότητα και 3. Άλλες δράσεις.

Το αρχείο Αλεξάνδρας Κ. Βοβολίνη διαρθρώνεται σε δύο αρχειακές σειρές: 1. Εκδόσεις Κέρκυρα – Αρχείο Βοβολίνη και 2. Πρόγραμμα προσωπικών μαρτυριών και οπτικοακουστικών καταγραφών.

Το αρχείο της εφημερίδας *Ελληνικόν Αίμα* διαρθρώνεται σε πέντε αρχειακές σειρές: 1. Διεύθυνση, 2. Προσωπικό,

3. Παραγωγή, 4. Διεύθυνση Οικονομικών και 5. Εκδόσεις Εθνικών Αγώνων.

Το αρχείο του περιοδικού *Βιομηχανική Επιθεώρησης* διαρθρώνεται σε δεκαεπτά αρχειακές σειρές: 1. Αλληλογραφία Διευθυντή, 2. Συνδρομές, 3. Αρχείο Γραμματείας, 4. Νομοθεσία περί Τύπου και δημοσιογραφικού επαγγέλματος, 5. Επέτειοι, 6. Επισκόπηση Τύπου, 7. Τεκμηρίωση αρθρογραφίας, 8. Λογοκρισία Κατοχής, 9. Ύλη τυπογραφείου, 10. Ύλη περιοδικού, 11. Διαφημίσεις περιοδικού, 12. Οικονομικά βιβλία, 13. Φορολογικά, 14. Ατέλεια δημοσιογραφικού χάρτου, 15. Συγγραφικά δικαιώματα (αναδημοσίευσης), 16. Προσωπικό και 17. Διάφορα διαχειρίσιμα.

ΟΡΟΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ

Η πρόσβαση είναι ελεύθερη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους όρους χρήσης του ΙΑΤΕ.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση των πνευματικών δικαιωμάτων του αρχείου. Η αναπαραγωγή του υλικού επιτρέπεται σύμφωνα με τους όρους χρήσης του ΙΑΤΕ.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

▶ Το ευρετήριο φακέλων διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή στους ιστοτόπους των Εκδόσεων Κέρκυρα (www.ekdoseiskerkyra.gr) και της Τράπεζας της Ελλάδος. Στο αναγνωστήριο του ΙΑΤΕ οι ερευνητές έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικό ευρετήριο.

▶ Στην Κεντρική Υπηρεσία των Γενικών Αρχείων του Κράτους απόκειται το

αρχείο του Γραφείου του υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών / πρώην υφυπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως. Η Αλεξάνδρα Βοβολίνη διατηρεί κειμήλια και αρχεία μελών της οικογένειας Βοβολίνη και αρχείο Τύπου. Το αρχείο του *Μεγάλου Ελληνικού Βιογραφικού Λεξικού (ΜΕΒΛ)* φυλάσσεται στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών.

- ▶ Τα ακόλουθα έργα βασίζονται ή περιλαμβάνουν εκτενείς αναφορές στα αρχεία: Κ. Α. Βοβολίνης, *Μυστικές εκδόσεις: γραμμένα και τυπωμένα «παράνομα» επί Κατοχής*, Αθήνα 1945· ο ίδιος, Το χρονικό του «Παρνασσού» (1865-1950), Αθήνα 1951· ο ίδιος, *Αι στρατιωτικά ευκολία προς τας Ηνωμένες Πολιτείας: εισήγησις εν τη Επιτροπή Εξουσιοδοτήσεως*, Αθήνα 1953· ο ίδιος, *Η Εκκλησία εις τον αγώνα της ελευθερίας, 1453-1953*, Αθήνα 1953 [ανατ. 2002]· *Μέγα ελληνικόν βιογραφικόν λεξικόν*, επιμ. Σ. Α. Βοβολίνης – Κ. Α. Βοβολίνης, 5 τ., Αθήνα 1958-1962· Μ. Δρίτσα – Γ. Πανσελνιά, *Το αρχείο Κωνσταντίνου Αντ. Βοβολίνη*, Αθήνα 1997· *Η οικονομία της Βόρειας Ελλάδας μέσα από τις σελίδες της Βιομηχανικής Επιθεώρησης, 1934-1954*, επιμ. Ε. Χεκίμογλου – Ε. Ρούπα – Γ. Μ. Πανσελνιά, Αθήνα 2003· *Η οικονομία της Βόρειας Ελλάδας μέσα από τις σελίδες της Βιομηχανικής Επιθεώρησης, 1955-1984*, επιμ. Ε. Χεκίμογλου – Ε. Ρούπα – Γ. Μ. Πανσελνιά, Αθήνα 2004· *Ελληνικές επιχειρήσεις στον 20ό αιώνα: πρόσωπα και δραστηριότητες*, επιμ. Μ. Δρίτσα – Γ. Πανσελνιά – Ν. Καψή, Αθήνα 2004· Γ. Πανσελνιά, *Κωνσταντίνος Α. Βοβολίνης: τεκμήρια ζωής και δημιουργίας*, Αθήνα 2013· η ίδια, *Γράμματα πολέμου (15 Νοεμβρίου 1940-12 Απριλίου 1941)*, Αθήνα 2021.
- ▶ Το *Ελληνικόν Αίμα* βρίσκεται, μεταξύ



Αρχεία οικογένειας Βοβοήνη

άλλων, κατατεθειμένο στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, στη Βιβλιοθήκη της Βουλής και στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Πειραιώς.

Πηγές: Το υλικό των αρχείων: *Ελληνικών Who's Who: βιογραφικών λεξικών προσωπικοτήτων*, Αθήνα 1965· *Βιογραφικό λεξικό προσωπικοτήτων: Who's Who*, Αθήνα 1979· Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, *Εγκυκλοπαίδεια του ελληνικού τύπου, 1784-1974*, επιμ. Λ. Δρούλια – Γ. Κουτσοπανάγου, Αθήνα 2008· *Βιογραφική εγκυκλοπαίδεια του νεώτερου Ελληνισμού, 1830-2010: αρχεία ελληνικής βιογραφίας*, τ. Α', Αθήνα 2011.

